

**BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ
İNANÇLARI İLE ÖZ YETERLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ
DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ**

İbrahim AKKAN

**Yüksek Lisans Tezi
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı**

Danışman: Doç. Dr. Murat TURAN

**2024
Her hakkı saklıdır.**

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ İNANÇLARI İLE ÖZ
YETERLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

İbrahim AKKAN

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Murat TURAN

Anabilim Dalı: Beden Eğitimi ve Spor

Erzurum

2024

Her hakkı saklıdır

T.C.
ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEZ ONAY FORMU

**BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ İNANÇLARI İLE ÖZ
YETERLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ**

Doç. Dr. Murat TURAN danışmanlığında, İbrahim AKKAN tarafından hazırlanan bu çalışma 04/12/2024 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak **Oy birliği ile (.../...) ile kabul edilmiştir.**

Jüri Başkan : Doç. Dr. M. Alparslan KURUDİREK *İmza* :

Atatürk Üniversitesi

Danışman : Doç. Dr. Murat TURAN *İmza* :

Erzurum Teknik Üniversitesi

Jüri Üyesi : Buğra Çağatay SAVAŞ *İmza* :

Erzurum Teknik Üniversitesi

Yukarıdaki sonucu onaylıyorum

Prof. Dr. Ayşe GÜROL
Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Bu tez çalışmasının Erzurum Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Hazırlama ve Yazım Kılavuzu standartlarına uygun olarak hazırlanarak yazıldığını; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçların akademik ve etik kurallara bağlı kalınarak sunulduğunu; bu tezin özgün bir bilimsel araştırma olduğunu; tezde yer alan ve bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen tüm bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve kullanılan kaynakların kaynaklar listesinde yer aldığını; tezin çalışılması ve yazımı aşamalarında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

04/12/2024

İmzası

İbrahim AKKAN

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BEYANNAME	4
İÇİNDEKİLER.....	I
TEŞEKKÜR.....	III
ÖZET	IV
ABSTRACT	VI
TABLolar DİZİNİ.....	VIII
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	IX
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Spor Kavramı.....	4
2.2. Beden Eğitimi.....	4
2.3. Beden Eğitimi Öğretmeni	4
2.4. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Önemi.....	5
2.5. Mesleki İnanç	5
2.6. Öz-Yeterlik	5
2.7. Öz-Yeterlik Özellikleri	6
2.8. Öz-Yeterlik Süreçleri ve Etkileri	7
2.9. Öğretmen Öz-Yeterliği.....	8
2.10. Öz -Yeterlik Kaynakları	8
2.10.1. Doğrudan yaşantılar.....	8
2.10.2. Dolaylı yaşantılar.....	8
2.10.3. Sözel ikna.....	8
2.10.4. Fizyolojik ve duygusal durumlar	9
2.11. Eğitim İnanıcı ve Öz Yeterlik İlişkisi.....	9
3. YÖNTEM	10
3.1. Araştırmanın Tipi.....	10
3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman.....	10
3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	10
3.4. Veri Toplama Araçları.....	10
3.4.1. Beden eğitimi öğretmenliği mesleki inanç ölçeği	10
3.4.2. Öğretmen öz yeterlik ölçeği	11
3.5. Verilerin Toplanması	11
3.6. Verilerin Değerlendirilmesi	11
3.7. Araştırmanın Etik İlkeleri	12
4. BULGULAR	13

5. TARTIŞMA.....	18
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	23
KAYNAKLAR.....	26
EKLER	32

TEŞEKKÜR

Eğitim hayatım boyunca her konuda yanımda olan değerli ailem, öğretmenlerim ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Doç. Dr. Murat TURAN hocama yüksek lisans eğitimim boyunca ve tez aşamasındaki destek ve emeklerinden dolayı teşekkür ederim.

Her zaman her koşulda bana destek olan değerli eşim Rabia AKKAN' a ve kızım Belinay AKKAN' a teşekkür ederim.

04/12/2024

İmza

İbrahim AKKAN

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ İNANÇLARI İLE ÖZ YETERLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Amaç: Bu araştırmada, “Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inançları ile öz yeterliklerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi” amaçlanmıştır. Çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inançları ile öz yeterliklerinin cinsiyet, yaş, kıdem yılı ve eğitim durumu gibi çeşitli değişkenlere göre incelemeleri yapılacaktır.

Yöntem: Araştırmanın evreni, Aksaray ilindeki Milli Eğitim İl Müdürlüğüne bağlı ortaokul ve lise kurumlarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinden oluşmaktadır. Örneklem, Aksaray ilindeki İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaokul ve lise düzeyinde eğitim kurumlarında beden eğitimi öğretmeni olarak görev yapan 71 erkek ve 41 kadın olmak üzere toplam 112 beden eğitimi öğretmeninden oluşmaktadır. Verileri toplamak için Google Formlarda anket oluşturulmuş olup veriler internet üzerinden toplanmıştır. SPSS v26.0 istatistik programı kullanılarak verilerimize parametrik testler uygulanmıştır. Katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve kıdem yılı türü değişkenlerine göre frekans analizi, t-testi ve one way anova testi kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizi için anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak belirlenmiştir.

Bulgular: Araştırmada beden eğitimine verilen değer alt boyutunda 16 yıl ve üzeri kıdem yılına sahip olan katılımcıların 11-15 yıl kıdem yılına sahip olan katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha az ortalamaya sahip oldukları bulunmuştur ($p < 0.05$). Çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inançları ile öz yeterlikleri cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve kıdem yılına göre incelendiğinde anlamlı bir fark görülmemiştir. Katılımcıların beden eğitimi öğretmenliği mesleki inanç ölçeği alt boyutları ile öğretmen öz yeterlik ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiye bakıldığında; çalışma arzusu alt boyutu ile beden eğitimine verilen değer alt boyutları arasında, başa çıkma davranışı alt boyutları arasında ve yenilikçi davranış alt boyutları arasında yüksek düzeyde ve pozitif yönde ilişki tespit edilmiştir.

Sonuç: Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inançları ile öz yeterliklerinin çeşitli değişkenlere göre incelendiğinde, mesleki inanç ile öz yeterliklerinin pozitif yönde olduğu saptanmıştır. Mesleki inanç seviyesinin yüksek olması bireylerin kendi yeteneklerine güveni arttırdığı görülmektedir. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inançlarının ve öz

yeterliklerinin cinsiyet, yaşı, kıdem yılı ve eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Öğretmen, Mesleki İnanç, Öz Yeterlik

ABSTRACT

Ph.D

INVESTIGATION OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS' PROFESSIONAL BELIEFS AND SELF-EFFICACY ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES

Aim: In this study, it is aimed to “Examine the professional beliefs and self-efficacy of physical education teachers according to various variables”. In the study, the professional beliefs and self-efficacy of physical education teachers will be examined according to various variables such as, age, years of seniority, marital status and educational status.

Method: The population of the research consists of physical education teachers working in secondary and high school institutions affiliated with the Provincial Directorate of National Education in Aksaray. The sample consists of a total of 112 physical education teachers, 71 males and 41 females, working as physical education teachers in secondary and high school educational institutions affiliated with the Provincial Directorate of National Education in Aksaray. To collect data, a survey was created in Google Forms and the data was collected over the internet. Parametric tests were applied to our data using the SPSS v26.0 statistical program. Participants were analyzed using frequency analysis, t-test and one way anova test according to the variables of, marital status, age, education level and seniority type. The significance level for data analysis was determined as $p < 0.05$.

Findings In the study, it was found that the participants with 16 years of experience or more had a statistically significantly lower mean score than the participants with 11-15 years of experience in the value given to physical education sub-dimension ($p < 0.05$). In the study, when the professional beliefs and self-efficacy of physical education teachers were examined according to gender, age, educational status and years of seniority, no significant difference was observed. When looking at the relationship between the participants' physical education teaching professional belief scale sub-dimensions and the teacher self-efficacy scale sub-dimensions; A high level and positive relationship was detected between the desire to work sub-dimension and the value given to physical education sub-dimensions, between the coping behavior sub-dimensions and between the innovative behavior sub-dimensions.

Conclusion: When physical education teachers' professional beliefs and self-efficacy were examined according to various variables, it was determined that their professional beliefs and self-efficacy were positive. High levels of professional belief appear to increase individuals' confidence in their own abilities. It was determined that there was no

significant difference in the professional beliefs and self-efficacy of physical education teachers according to, age, years of experience, educational status and marital status variables.

Keywords: Physical Education, Teacher, Professional Belief, Self-Efficacy

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 4.1. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine İlişkin Bilgiler	13
Tablo 4.2. Katılımcıların Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleki İnanç Alt Boyutları, Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puanında Normallik Dağılım Testi (Skewness- Kurtosis)	13
Tablo 4.3. Katılımcıların Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleki İnanç Ölçeği ve Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği Puan Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independed – Sample T Testi)	14
Tablo 4.4. Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleki İnanç Ölçeği ve Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği Puan Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One-Way Anova)	15
Tablo 4.5. Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleki İnanç Ölçeği ve Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği Puan Ortalamalarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independed – Sample T Testi)	15
Tablo 4.6. Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleki İnanç Ölçeği ve Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği Puan Ortalamalarının Kıdem Yılı Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- Way Anova)	16
Tablo 4.7. Katılımcıların Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleki İnanç ve Alt Boyutları ile Öğretmen Öz Yeterlik ve Alt Boyutları Arasındaki İlişkini Araştırılması (Korelasyon Tablosu)	17

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar

Açıklama

TDK

Türk Dil Kurumu

1. GİRİŞ

Eğitim; bireyde istenilen hedefler doğrultusunda kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak davranış değiştirme sürecidir. Öğrencilerin eğitim sürecinde davranış değişikliklerinin kendi iradeleriyle gerçekleşmesi önemlidir. Eğitim doğumla başlar, ölüme kadar devam eder. Eğitim süreklidir. Eğitim kendi içinde formal ve informal eğitim olmak üzere ikiye ayrılır. Planlı ve programlı yapılan eğitim formal eğitimidir. Informal eğitim ise plansız ve programsız kendiliğinden yaşantılar esnasında meydana gelen eğitimidir (Akt., Yılmaz, 2020).

Öğretmen, Türk Dil Kurumu (TDK, 2022) sözlüğünde,“ mesleği bilgi öğretmek olan kimse, muallim, muallime” olarak yer almaktadır. Öğretmenler eğitimin baş mimarıdır. Eğitimin ve öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayan kişi öğretmendir. Öğretmen toplumun gelişimi için en önemli yapı taşıdır. Eğitimin kalitesi öğretmenlerin kendine olan inançları ve yeterlikleriyle doğrudan ilgilidir. Öğretmenlerin inançlarının ve yeterliklerinin yüksek olması eğitim kalitesinin yükselmesini sağlamaktadır.

İnançlar bireyleri birden çok alanda etkilemektedir. Bu alanlar bireylerin olaylara tepkileri, duyguları, düşünceleri ve hedefleridir. Bireylere kimlik oluşumunda yönlendirme yapmaktadır. (Bandura, 1997; Bandura ve Walters, 1977). Bu doğrultuda öğretmenlerin inançlarının durumlara karşı tepkilerini ve davranışlarını etkilediği söylenilebilir (Alexander ve Dochy, 1995).

İnsanlar inançlarıyla bir bütün olarak gelişmekte ve kişiliklerini oluşturmaktadır. İnsanlar bu inançlarıyla kimliğini oluşturup bu kimlikle anlaşılabilmektedir (Akt. Özgen, 2012). Mesleki inançlar, öğretmeni ve yaptıklarını anlayabilmek için en önemli bilişsel yapılardan biridir (Özmutlu, 2018). İnançlar bireylerin karşılaştıkları durumlara karşı gösterecekleri tepkiyi ve kendine olan güvenini etkilemektedir.

Öz yeterlik inançları bireylerin karşılaştıkları potansiyel durumlarda yetenekleriyle ne ölçüde durumlarla başa çıkabileceklerini gösterir (Bıkmaz, 2004). Bandura’ ya göre hedeflenen başarıya ulaştıkça bireyin öz yeterlik inancı da yükselmektedir (McKenzie, 1999). Schunk, (1991)’ a göre ise öz yeterlik kavramı durumlar karşısında duygu ve düşüncelerin kontrolünü sağlayabilmektir. Bireylerin başarıya ulaşabilmesindeki etken, yeteneklerini kontrol edebilmesi ve yeteneklerine inanmasıdır. İnsanlar kendileri hakkındaki düşünceleri sonucunda yargıya varabilme yeteneğine sahiptir. Yaşantılar sonucunda insanlar

deneyimler kazanırlar. Tüm bu deneyimler, insanlarda bir işi başarabilme yeteneğine doğrudan etki etmektedir (Yılmaz vd., 2010).

Öz yeterlik bireylerin karşılaştıkları zorluklara karşı gösterecekleri eylemleri doğrudan etkilemektedir. Bireyin başarıya ulaşabilmesi için kendi yapabileceklerini iyi ön görmesi gerekmektedir (Avlamaz, 2023).

Öz yeterlik kavramı durağan değildir. Bireylerin öz yeterlikleri birçok alt yeteneklerden oluşmaktadır. Aynı yetenekteki bireyler yeteneklerini iyi kullanarak fark yaratmaktadır. Aynı yeteneğe sahip kişiler aynı performansı gösteremeyebilirler. Öz yeterliği düşük olan bireyler inançları olmadığı için öz güven kaybı yaşayacaklardır. Öz yeterliği sağlam olan bireyler değişen koşullara karşı daha sağlam durabilmektedir (Türk, 2009). Öz yeterlik inancı ile performans arasında yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki vardır.

Öğretmen öz yeterliği Ashton (1984)' a göre öğrencilerin yeteneklerini ve kapasitelerini gerçekleştirme üzerine etkileri olarak tanımlamaktadır. Öğretmenler öğrencilerin kendini gerçekleştirmesinde ve eğitimin gerçekleşmesinde en önemli faktördür. Öğretmenlerin performansı yeteneklerine olan inançla bağlantılıdır. Öğretmenlerin öz-yeterlilik düzeylerini geliştirmeleri öğrenci ve eğitim açısından oldukça önemlidir. Eğitim kalitesinin daha iyi seviyede olabilmesi için öğretmenlerin öz yeterlik seviyesinin iyi olması gerekmektedir.

Mesleki inançların öz yeterliği öz yeterliğinde mesleki inançları etkilediği ve mesleki inanç ile öz yeterlik arasında anlamlı bir korelasyonun olduğu düşünülebilir. Bu çalışma ile mesleki inanç ile öz yeterlik arasındaki ilişki çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, aşağıdaki araştırma sorularına cevaplar aranacaktır:

1. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inançlarının öz yeterlikleri üzerine etkisi nedir?
2. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inançları eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Beden eğitimi öğretmeni mesleki inanç ölçeği alt boyutları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Beden eğitimi öğretmeni mesleki inançları öğretmenlerin kıdemine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

5. Beden eğitimi öğretmenleri mesleki inanç ölçeği öğretmenlerin yaşına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Bu çalışma, beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inançları ile öz yeterliklerinin çeşitli değişkenlere göre incelemesi hedeflemektedir. İncelemenin yapılacağı değişkenler cinsiyet, yaş, kıdem yılı ve eğitim durumu olarak belirlenmiştir. Değişkenlerden cinsiyet değişkenine bakacak olursak, bu çalışma beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet guruplarına göre mesleki inançlarının öz yeterliğe yönelik etkisinin ne düzeyde olduğunu analiz etmek amaçlardan birisidir. Diğer değişkenlerimiz olan yaş ve kıdem yılı değişkenleri ile beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inançlarının öz yeterlik üzerine nasıl bir etki yaptığını bakılacaktır.

Sonuç olarak, bu araştırma, beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inançlarının öz yeterlik üzerine etkisinin çeşitli değişkenler açısından bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın sonuçları, beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inançlarının öz yeterliklerini ne düzeyde etkilediği anlamamız açısından yol gösterici olacaktır. Mesleki inanç ile öz yeterlik arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ortaya koyulacaktır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Spor Kavramı

Spor, bireylerin tek başına veya bir gurupla birlikte belirli kurallar çerçevesinde fiziksel ve bilişsel yeteneklerini ortaya koymasıştır. Spor sosyalleşmeyi ve kültürleşmeyi olumlu yönde etkilemektedir. Bireysel ve toplumsal kaynaşmalarda etkilidir. Spor evrenseldir. Spor, dünyada din, dil, ırk ve mezhep fark etmeksizin herkesin ortak bir payda da buluşup kültürleşmesine katkı sağlamaktadır. Kişinin motorik becerilerini geliştirmesine ve karakterinin şekillenmesine doğrudan etkisi vardır.

Spor kelimesi; “delport” ve “disport” sözcükleriyle ortaya çıkmış ve zaman içerisinde sport kelimesine dönüşmüştür. (Balcıoğlu, 2003).

Sporun kökeni Antik Çağ’a dayanmaktadır. Tarihte günümüzdeki spora benzer şekilde faaliyetler bulunmaktadır. Eski Çağlar da spor beden eğitimi ve yarışmalar şeklinde karşımıza çıkmaktadır (Uluişik, 2015).

2.2. Beden Eğitimi

Beden eğitimi bireyin en temel ihtiyaçlarından biridir. Sağlıklı yaşam için ve yaşamın sürdürülebilirliği için beden eğitimi gereksinimdir. Fiziksel ve zihinsel bütünlük içerisinde gelişim sağlanır. Beden eğitimi kendini gerçekleştirmeye olanak sağlar. Beden eğitimi sosyalleşmeye ve kültürel etkileşime katkı sağlamaktadır (Ö.Kuter ve Kuter, 2012).

Beden eğitimi oyun, spor ve eğitici etkinlikler aracılığıyla bedenin eğitilmesi olarak genel anlamda tanımlanabilir (Güven ve Öncü, 2006).

2.3. Beden Eğitimi Öğretmeni

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 43. maddesine göre, öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler (Milli Eğitim Temel Kanunu 1973: madde 43).

Ülke ve milletlerin en değer verdiği mesleklerin başında öğretmenlik mesleği gelmektedir. Ülkelerin daha iyi bir gelecek inşa edebilmesinde ve nitelikli insan yetiştirebilmesindeki en önemli faktör öğretmenliktir. Beden eğitimi öğretmenleri de bireylerin sağlıklı bir yaşam kalitesi elde edebilmesi için önemli bir yere sahiptir (Ulaş., 2017).

Beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel beceri ve konusuna hâkim olması iyi bir öğretmen olmaları için yeterli değildir ancak bunlara ek olarak bildiklerini karşı tarafa aktarabilmesi ve davranış değişikliği yapabilmesiyle kalitelerini gösterebilirler. Ayrıca iyi bir beden eğitimi öğretmeni olabilmenin şartlarından bazıları ise öğrencilerle iletişimin iyi olması ve sınıf yönetiminin sağlanabilmesidir (Akt., Ferah, 2018).

Beden eğitimi öğretmenin öz-yeterlik düzeyinin yüksek olması başarısını ve kalitesini artırır (Yılmaz vd., 2010).

2.4. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Önemi

Beden eğitimi dersi sağlıklı bir gelecek için bireylerde önemli bir yere sahiptir. Kaliteli bir beden eğitimi programına dahil olan bireylerin fiziksel, duyuşsal ve bilişsel olarak gelişimlerinin daha iyi olduğu, sağlık açısından da iyi bir durumda olduğundan dolayı ülke ekonomisine katkısı olduğu gözlenmektedir. Beden eğitimi dersinde yapılan çalışmaların çocuğun ileriki yaşlarda hayatını kolaylaştıracağı zamanla gözlemlenmiştir. Beden eğitimi çocuklara sağlıklı bir yaşam için fiziksel aktivitelerin önemini kavratır (Barney ve Deutsh., 2009).

2.5. Mesleki İnanç

İnanç kelimesi inanmak kelimesinden türetilmiştir. İnanç kelimesi kişinin düşüncelerini ve bu düşünce sonucunda ortaya çıkan davranışların altında yatan temel etkindir (Aydın vd., 2017).

Mesleki inanç, kişilerin davranışlarını etkileyen, rehberlik eden, çevresindeki kişileri tanımlamada ve onlar hakkındaki düşüncelerini etkileyen kavramdır (Harvey, 1986). Mesleki inancın bilişsel boyutu da vardır. İnançlar düşüncelerimizin yansımasıdır (Altinkurt vd., 2012). Diğer bir ifadeyle mesleki inanç, bireylerin fikirlerini, kararlarını ve hedeflerini doğrudan etkileyen etkindir (Bandura, 1997). Bireylerin düşüncelerinde doğrudan etkili olduğu için mesleki inançlar, davranışlara şekil vermektedir (Brown & Cooney, 1982). Yapılan tanımlardan da anlaşılacağı üzere mesleki inançlar davranışlar üzerinde oldukça etkilidir.

2.6. Öz-Yeterlik

Öz yeterlik kavramı, bireylerin karşılaştıkları problemleri bireysel yetenekleriyle en iyi şekilde çözümleyebilmeleridir (Bandura, 1982). Bandura, bu kavramdan ilk bahseden

kişidir ve kavramın ortaya çıkışı 1977 yılına dayanmaktadır. Kurama göre, bireyler bilinçli yaptıklarını düzenleyerek ve kontrol ederek kendilerini şekillendirmektedir.

“Bandura’ ya göre öz yeterlik inancı, bireylerde duygu üzerinde yoğun bir etkisi olup, bireylerin sosyal hayatlarında düzenleyici ve başarılı bir hayat sergilemelerinde önemli bir yere sahiptir. Bandura ‘Değişen Toplumlar da Öz Yeterlik’ çalışmasında kişisel yetkinliğin, bireyin hayatını şekillendirici etkisini analiz eder. Bu süreç, çocukluktan başlar, hayat süreci boyunca oluşur, ailevi ve eğitimsel rollerde ve kültürler arası yapılanmada insan adaptasyonunu irdeler. Bandura’ ya göre öz yeterlik inançlarının dört temel kaynağı vardır. Bandura, bunlardan en etkili olanının yaşantılar sonucunda kazanılan bilgiler olduğunu söylemiştir” (Bandura, 1995).

“Bandura’ nın sosyal öğrenme (sosyal bilişsel) teorisine göre, öz yeterlilik ikiye ayrılır. Birincisi, öğretmenlerin etkili bir öğretim için sahip oldukları bilgiye olan inançlarıdır. İkincisi ise öğretmenlerin öğrencilerin başarılarını arttırılabileceğine olan inançlarıdır” (Akt., Yılmaz vd., 2010).

Öz-yeterlik bireylerin karşılaştıkları zorluklara karşı gösterecekleri eylemleri doğrudan etkilemektedir. Bireyin başarıya ulaşabilmesi için kendi yapabileceklerini iyi ön görmesi gerekmektedir (Avlamaz, 2023).

Öz yeterlik seviyesi yüksek olan birey yeteneklerini göstermek için daha çok çaba göstermektedir. Bu çaba sayesinde yetenekleri dinamik kalmaktadır. Kaygı düzeyi minimum seviyeye inen bireyler yeteneklerini daha iyi sergilemektedir. Öz yeterlik seviyesi düşük olan bireylerde ise bu durumun tam tersi yaşanacak ve yeteneklerini ortaya koymakta zorlanacaktır (Akt., Sivri, 2021).

İnsanlar kendileri hakkındaki düşünceleri sonucunda yargıya varabilme yeteneğine sahiptir. Yaşantılar sonucunda insanlar deneyimlerini kazanırlar. Tüm bu deneyimler, insanlarda bir işi başarabilme yeteneğine doğrudan etki etmektedir (Yılmaz vd., 2010).

2.7. Öz-Yeterlik Özellikleri

Öz-yeterlik inancının özellikleri bulunmaktadır. Bunlar;

- Öz-yeterlik, bireyin ortaya koyacağı performansına olan inancıdır.
- Öz-yeterlik, bireyin doğuştan getirdiği kendi yeteneklerine olan inancıdır.
- Öz-yeterlik inancı bireyseldir.

- Öz-yeterlik, bireyin biri işi gerçekleştirebilme yeteneğine olan inancıdır.
- Öz-yeterlik, bireyin kendi bireysel algılarından oluşmaktadır.
- Öz-yeterlik inancı bireyin duygu ve düşünceleriyle doğrudan ilişkilidir (Tekeli,2017).

Öz-yeterliği yüksek olan öğrenciler sorunlarla baş etmede etkili çözümler bulmada öz-yeterliği düşük olan öğrencilere göre daha başarılıdır (Akt., Tekeli, 2017).

2.8. Öz-Yeterlik Süreçleri ve Etkileri

Öz-yeterlik sürecinde sezgi önemli bir yer tutmaktadır. Bireyler davranışların sonucunu yorumlamaya çalışmaktadır. Bu davranışın daha sonra tekrarlayıp tekrarlamayacağını gösterir. Aynı davranışlardan farklı yorumlar çıkabilmektedir. Dolayısıyla aynı yeteneğe sahip kişiler farklı davranışlar sergileyebilmektedir (Akt., Tekeli, 2017).

Bandura öz-yeterlik süreçlerini şu şekilde sıralamıştır.

Bilişsel Süreçler: Bilişsel süreç öz-yeterlik inancından etkilenmektedir. Davranışların başlangıcında ön düşünceler vardır. Öz-yeterliği yüksek olan bireylerin hedefleri gerçekçi ve zor olduğu kadar fedakarlıkları da o denli büyüktür. Öz-yeterlik inancı hedefe yönelik bireyi harekete geçirir. Öz-yeterliği yüksek olanlar hedefe giderken başarılı olurlar. Öz-yeterliği düşük olan insanlar ise başarısızlık düşüncesinin etkisiyle başarısız olurlar. Başarmak için önce başarıyı düşünüp inanmak gerekmektedir (Pakiş, 2019).

Duyuşsal Süreçler: Bireylerin yaşayacakları zorluklar ve bunların sonucundaki çöküntülerin oranını yapabileceklerine olan inançlarıyla doğrudan bağlantılıdır. Özgüven durumları problemle baş edebilme durumlarıyla yakından ilgisi vardır. Öz yeterlik algısı yüksek olan bireyler yaşadıkları durum karşısında kaygı düzeyleri en az iken öz yeterlik algısı düşük olan bireylerde bu durum tam tersi olabilmektedir (Avlamaz, 2023).

Motivasyonel Süreçler: Öz yeterlik algısı insanların güdülenme düzeylerini etkileyen en önemli faktördür. Öz-yeterlik algısı hedeflere ulaşmada başarı ve başarısızlığı etkilemektedir. Aynı zamanda öz-yeterlik inancı tecrübelerin sorunların çözümünde nasıl kullanıldığı ile ilgili yol göstericidir. Öz-yeterlik inancı yüksek olan insanlar gelecek planlarını daha iyi yapabilmektedir (Akt., Tekeli, 2017).

Seçim Süreçleri: Bireyler zor bir işle karşılaştığında başarısızlık korkusundan dolayı kaygıları artmaktadır. Öz yeterlik düzeyi bireylerin seçimlerini doğrudan etkilemektedir. Öz

yeterliği düşük olan bireyler kendi becerilerinin amaca ulaşmada yetersiz olacağına inanmaktadır. Öz yeterliği yüksek olan bireyler seçimlerinde daha inançlı ve kararlı olmaktadır (Avlamaz, 2023).

2.9. Öğretmen Öz-Yeterliği

Öğretmen öz-yeterlik algısı; öğretmenlerin çalışma performanslarını ve belirledikleri hedefleri etkilediği, öz-yeterliği yüksek olan öğretmenlerin öğrenci problemlerine alternatif çözümler üretmesini ve çalışma kalitelerini üst düzeye çıkardığı ifade edilmektedir. Öz-yeterliği yüksek olan öğretmenler öğrencilerin hatalarına karşı anlayışlı, sabırlı ve öğrenme güçlüğu çeken öğrencilerle uğraşmayı seven bir yapıya sahiptirler. Öz-yeterlik algısının yüksek olması öğretmenlerin performans düzeylerinde önemli bir belirleyicidir (Saracaloğu vd., 2012).

2.10. Öz -Yeterlik Kaynakları

2.10.1. Doğrudan yaşantılar

Bandura' ya göre (1986), bireylerin yaşamlarındaki deneyimleri öz yeterliğin ilk kaynaklarındanr. Kişilerin bu deneyimleri doğrudan kazanıldığı için en önemli faktörlerdendir (Bandura, 1994). Bandura' ya göre (1997), başarılar bireylerde öz güven artırırken başarısızlık ise güçsüzleştirir. Bunun sonuçlarının ise öz yeterliliği etkilediği söylenilebilir.

2.10.2. Dolaylı yaşantılar

Bireylerin yeteneklerini ortaya çıkarabilmede tecrübeleri öncülük edebilmektedir (Bandura, 1994). Başkalarının başarıları ve yeteneklerini gözlemlemek bireyde öz güven arttırabilir (Bandura, 1997). Başkalarını gözlemleyerek bireyler kendilerini kıyaslayabilir ve motivasyonunu arttırabilirler. Rol model alınan kişinin başarısı gözlemleyen bireyin öz yeterliğini olumlu yönde etkileyebilir (Bandura, 1997).

2.10.3. Sözel ikna

Kişilerin öz yeterlikleri üzerine başkalarının sözlü değerlendirme yapmasıdır. Sözel değerlendirmeler öz yeterlik ve performans üzerinde etkilidir (Pajares, 1997). Bireylerin çevresinden yapılacak olan olumlu değerlendirmeler öz yeterliğini ve performansını arttırabilmektedir (Bandura, 1997). Değerlendirmelerin gerekçeli ve doğru yapılması gerekmektedir. Çünkü asılsız yapılacak olan değerlendirmeler bireylerin öz yeterliğini olumsuz etkileyebilmektedir (Arseven, 2016).

2.10.4. Fizyolojik ve duygusal durumlar

Fiziksel güç ile öz yeterlik algısının güçlendirilmesi güçlü zihin ile mümkündür (Cioffi, 1991). Bireylerin fiziksel ve ruhsal durumları öz yeterliklerini etkileyebilmektedir. Yapılan eylemler sırasındaki ruh hali öz yeterlik inançları üzerinde etkilidir. Stres ve kaygının yoğun olduğu bir ortamda kişi stres yapacağından dolayı öz yeterlik inancı düşecektir fakat rahat bir ortamda performansı ve öz güveni artacağı için öz yeterlik inancı da artacaktır (Bandura, 1994).

2.11. Eğitim İnancı ve Öz Yeterlik İlişkisi

Eğitim inançları, öğretmenlerin kendini gerçekleştirmesinde ve öğretim yöntemlerini uygulamalarında süzgeç görevi görmektedir. Bu durumda öğretmenlerin bakış açısını kısıtlayabilmektedir (Johnson, 1999; akt. Mak, 2011). Pajares (1992) 'e göre eğitim alanında yapılan araştırmaların asıl konusu, öğretmenin öğretim uygulamalarını nasıl gerçekleştirdiği ve kendilerini geliştirebilmenin yollarının eğitim inançlarından geçtiği olmalıdır.

Öğretmenlerin inançları, öğretimin gerçekleşmesi esnasındaki yeteneklerini etkilemektedir. Öğretmenlerin algıları ve inançlarının birbiriyle uyuşmaması yanlış algılamaları ortaya çıkarabilmektedir (Palenzuela, 2004). Öğretmenlerin eğitim inançları, sınıf içi ve sınıf dışı öğretim yöntemlerine yön verir. Eğitim inançları yapı itibarıyla oldukça geniştir. Öğrencileri etkileyebilme yeteneğine sahip olan öğretmen öz yeterliliği bu genişlik içerisinde yer almaktadır (Pajares, 2006).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Tipi

Araştırma tarama araştırması desenine uygun olduğu için nicel araştırma yöntemlerinden biri olarak tercih edilmiştir. Tarama araştırması, bir konu hakkında bireylerin düşüncelerinin genel bir taramasının yapıp süzgeçten geçirildiği araştırmalara denilmektedir (Büyüköztürk vd., 2016). Tarama araştırmaları belirli bir zaman aralıklarında çalışmanın planına göre yapılabilir. Bu çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin uygulanan anketlerle mesleki inançları ile öz yeterliliklerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi ve etkisinin olup olmadığı tespit edilmesi amacıyla anlık bir tarama araştırması benimsenmiştir yapılmıştır (Büyüköztürk vd., 2016).

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma Aksaray ilinde 2023-2024 eğitim öğretim yılını kapsamaktadır.

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın kapsamı ortaokul ve lise türü okullarda görev yapan farklı cinsiyet guruplarına mensup beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise Aksaray şehrindeki ortaöğretim ve lise türü okullarında çalışan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır. Yapılan bu araştırma türünde örnekleme türlerinden olan amaçsal örnekleme türü tercih edilmiştir. Araştırmaya farklı kıdem yılına sahip beden eğitimi öğretmenleri katıldığı için maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminin kullanılması uygun görülmüştür (Büyüköztürk vd., 2016). Farklı kıdem yılına sahip beden eğitimi öğretmenleri çalışmaya dâhil edilerek geçerlilik ve güvenirlik düzeylerinin artırılması amaçlanmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Katılımcıların demografik bilgiler edinmek için; cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve kıdem yılı hakkında araştırmacı tarafından hazırlanan sorular sorulmuştur.

3.4.1. Beden eğitimi öğretmenliği mesleki inanç ölçeği

Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleki İnanç Ölçeği Fan ve ark.(2018) tarafından geliştirilmiştir. Uğraş ve ark.(2019) tarafından Türkçe' ye uyarlanan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inançlarını ölçmeye yarayan ölçek “çalışma arzusu ve beden eğitimine verilen değer” adı altında iki boyuttan ve 11 maddeden oluşan ölçektir. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçeğin güvenirliği için t testi, cronbach alpha değerine

bakılmıştır. Ölçeğin değerlendirmesi 7’li likert tip (1=Kesin Katılmıyorum-7=Kesinlikle katılıyorum) olarak hazırlanmıştır. Ölçekten alınabilecek puan 12-84 arasında değişmektedir. Yapı geçerliliğinin test edilmesi amacıyla açıklayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır.

3.4.2. Öğretmen öz yeterlik ölçeği

Öğretmen öz-yeterlik ölçeği Schmitz ve Schwarzer (2000) tarafından geliştirilmiştir. Yılmaz ve ark. (2004) tarafından Türkçe’ ye uyarlanmıştır. Öğretmen öz yeterlik ölçeği, iki alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar başa çıkma davranışı ile yenilikçi davranıştır. Ölçek aynı zamanda 8 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte kullanılan maddeler “4’lü Likert Tipi Ölçek” (bana uygun değil, bana nadiren uygun, bana çoğunlukla uygun, bana tamamen uygun) olarak yer almaktadır. Ölçekten alınabilecek minimum ve maksimum puan 8 ile 32 puan aralığındadır. Ölçekte ters madde yoktur. Öğretmen öz yeterlik ölçeğinin güvenirliği Cronbach alfa aracılığıyla hesaplanmış, bütünü için alfa değeri .79 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin birinci faktörünün 5 maddeden (2,3,4,5,6), ikinci faktörünün 3 maddeden (8,9,10) oluştuğu belirlenmiştir. Birinci faktörde yer alan maddelerin yük değerleri 0.644 -0.759 arasında değişmektedir. İkinci faktörde yer alan 3 madde için yük değerleri 0.779 - 0.834 arasındadır. Öğretmen öz yeterlik ölçeğin yapı geçerliliğine bakmak amacı ile temel bileşenler analizi kullanılarak faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizleri için 112 beden eğitimi öğretmeninden veri toplanmıştır.

3.5. Verilerin Toplanması

Araştırma, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Aksaray şehrini kapsayan ortaokul ve lise türü okullarda gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçek Google Formlar platformundan oluşturulup form linki beden eğitimi öğretmenlerine dijital kanallarla iletilmiştir. Veriler, dijital ortamda iki aylık bir zamanda elde edilmiştir. 112 beden eğitimi öğretmenine ölçek uygulanmıştır. Verilerimizde eksik veri bulunmamaktadır. İstatistiksel analizlerde veri sayısı 112 olmuştur.

3.6. Verilerin Değerlendirilmesi

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinden elde edilen veriler SPSS v26.0 yazılımına yüklenmiş olup farklı istatistiksel analizler yapılmıştır. Yapılan çalışmanın basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır. Tabachnick, Fidell ve Ullman (2007)’ e göre basıklık ve çarpıklık değerleri -1,5 ile +1,5 arasında normal dağılım arasındadır. Çalışmada bulunan değerler bu sebepten dolayı normal kabul edilmiş dağılıma ve parametrik testler

uygulanmıştır. Katılımcıların cinsiyet ve eğitim durumları değişkenlerine göre beden eğitimi öğretmenleri mesleki inanç ve öğretmen öz yeterlik ölçeği alt boyutlarına t-testi uygulanmıştır. Yaş ve kıdem yılı değişkenlerine ise one-way ANOVA testi uygulanmıştır.

3.7. Araştırmanın Etik İlkeleri

Bu araştırma, Erzurum Teknik Üniversitesi Etik Kurulu'nun 02 sayılı ve 14.03.2024 tarihli ve 03 sayılı toplantı kararı ile etik açıdan uygun bulunmuştur.

4. BULGULAR

Tablo 4.1. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine İlişkin Bilgiler

		(n)	(%)
Cinsiyet	Erkek	71	63,4
	Kadın	41	36,6
Yaş	24-28 yaş	15	13,4
	29-33 yaş	31	27,7
	34-38 yaş	23	20,5
	39 yaş ve üzeri	43	38,4
Eğitim Durumu	Lisans	88	78,6
	Lisansüstü	24	21,4
Kıdem Yılı	1-5 yıl	27	24,1
	6-10 yıl	26	23,2
	11-15 yıl	21	18,8
	16 yıl ve üzeri	38	33,9
Toplam		112	%100

Tablo 1 incelendiğinde; araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet grupları faktörüne bakıldığında zaman erkek beden eğitimi öğretmenleri 71 (%63,4) kişi iken kadın beden eğitimi öğretmenleri 41 (%36,6) kişidir. Bireylerin yaş değişkenine bakıldığında zaman en yüksek katılım 39 yaş ve üzeri 43 (%38,4) kişi iken, en düşük katılım 24-28 yaş arası 15 (%13,4) kişidir. Bireylerin eğitim durumu değişkenine bakıldığında zaman en yüksek katılım lisans 88 (%78,6) kişi iken, en düşük katılım lisansüstü 24 (%21,4) kişidir. Bireylerin kıdem değişkenine bakıldığında zaman en yüksek katılım 16 yıl ve üzeri ile 38 (%33,9) kişi iken, en düşük katılım 11-15 yıl ile 21 (%18,8) kişidir.

Tablo 4.2. Katılımcıların Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleki İnanç Alt Boyutları, Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği Alt Boyutları ve Toplam Puanında Normallik Dağılım Testi (Skewness- Kurtosis)

Ölçek	Alt Boyut	Skewness			Kurtosis	
Mesleki İnanç Ölçeği	Çalışma Arzusu	N	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
		112	- 1,123	,149	1,353	,291
	Beden Eğitime Verilen Değer	N	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
		112	1,121	,149	1,472	,291
	Toplam	N	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
		112	1,122	,149	1,375	,291
Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği	Başarı Çıkma Davranışı	N	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
		112	- 1,21	,147	1,333	,231
	Yenilikçi Davranış	N	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
		112	1,121	,147	1,422	,231
	Toplam	N	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
		112	1,123	,147	1,315	,231

Tablo 2 incelendiğinde beden eğitimi öğretmenliği mesleki inanç alt boyutları ve öğretmen öz yeterlik ölçeği toplam puanının normallik dağılım durumlarına bakıldığı zaman verilerin basıklık ve çarpıklık değerleri normal dağılımı gözlenmiştir. Tabaschnick ve Fidell (2013)' e göre çarpıklık ve basıklık katsayılarının (-1,5, +1,5) değer aralığında olması verilerin normal dağıldığını işaret eder.

Tablo 4.3. Katılımcıların Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleki İnanç Ölçeği ve Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği Puan Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independed – Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	Ss	t	p
Mesleki İnanç Ölçeği	Çalışma Arzusu	Kadın	41	6,268	,812	-,609	,868
		Erkek	71	6,377	,972		
	Beden Eğitime Verilen Değer	Kadın	41	6,692	,346	,205	,118
		Erkek	71	6,664	,827		
	Toplam	Kadın	41	6,48	,579	-,318	,153
		Erkek	71	6,52	,899		
Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği	Başa Çıkma Davranışı	Kadın	41	3,552	,445	-1,875	,028*
		Erkek	71	3,562	,365		
	Yenilikçi Davranış	Kadın	41	3,563	,501	-1,624	,027*
		Erkek	71	3,628	,499		
	Toplam	Kadın	41	3,556	,429	-,548	,841
		Erkek	71	3,587	,374		

(p<0.05)

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin beden eğitimi öğretmenliği mesleki inanç toplam puanı ve alt ölçek puanları açısından kadınlar ve erkekler arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Diğer yandan erkek öğretmenlerin başa çıkma davranışı alt boyut ölçek puanı kadın öğretmenlere göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Yenilikçi davranış alt ölçeği açısından değerlendirildiğinde ise kadınların erkeklere göre anlamlı düzeyde daha yüksek puan aldığı saptanmıştır. Öğretmen öz yeterlik ölçeği toplam puan açısından ise cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık saptanmamıştır (p<0.05).

Tablo 4.4. Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleki İnanç Ölçeği ve Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği Puan Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- Way Anova)

Ölçek	Alt Boyutlar	Yaş	N	$\bar{x}$	Ss	f	p	Anlamlı Fark
Mesleki İnanç Ölçeği	Çalışma Arzusu	(a) 24-28 yaş	14	6,34	,618	,769	,514	–
		(b) 29-33 yaş	31	6,54	,442			
		(c) 34-38 yaş	25	6,25	1,312			
		(d) 39 yaş ve üzeri	42	6,23	,998			
	Beden Eğitime Verilen Değer	(a) 24-28 yaş	14	6,72	,482	1,464	,229	–
		(b) 29-33 yaş	31	6,82	,262			
		(c) 34-38 yaş	25	6,43	1,255			
		(d) 39 yaş ve üzeri	42	6,67	,505			
	Toplam		112	6,49	,751	1,006	,393	–
Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği	Başa Çıkma Davranışı	(a) 24-28 yaş	14	3,64	,369	1,286	,226	–
		(b) 29-33 yaş	31	3,66	,359			
		(c) 34-38 yaş	25	3,57	,357			
		(d) 39 yaş ve üzeri	42	3,44	,431			
	Yenilikçi Davranış	(a) 24-28 yaş	14	3,62	,468	1,295	,195	–
		(b) 29-33 yaş	31	3,74	,362			
		(c) 34-38 yaş	25	3,60	,384			
		(d) 39 yaş ve üzeri	42	3,50	,097			
	Toplam		112	3,60	,499	,735	,565	–

(p<0.05)

Tablo 4' e bakıldığında bireylerin yaş durumlarına ilişkin incelendiğinde beden eğitimi öğretmenliği mesleki inanç ölçeği toplam puanları ile öğretmen öz yeterlik ölçeği toplam puanlarının karşılaştırılmasında herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır (p>0.05).

Tablo 4.5. Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleki İnanç Ölçeği ve Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği Puan Ortalamalarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independed – Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Eğitim Durumu	N	$\bar{x}$	Ss	t	p
Mesleki İnanç Ölçeği	Çalışma Arzusu	Lisans	88	6,386	,908	1,076	,146
		Lisansüstü	24	6,159	,935		
	Beden Eğitime Verilen Değer	Lisans	88	6,738	,695	1,891	,141
		Lisansüstü	24	6,441	,629		
	Toplam	Lisans	88	6,562	,801	1,503	,207
		Lisansüstü	24	6,300	,782		
Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği	Başa Çıkma Davranışı	Lisans	88	3,586	,385	,974	,311
		Lisansüstü	24	3,458	,423		
	Yenilikçi Davranış	Lisans	88	3,625	,509	,952	,968
		Lisansüstü	24	3,527	,460		
	Toplam	Lisans	88	3,600	,398	1,286	,979
		Lisansüstü	24	3,541	,499		

(p<0.05)

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların eğitim durumlarına ilişkin incelendiğinde beden eğitimi öğretmenliği mesleki inanç ölçeği alt boyutları toplamı ile öğretmen öz yeterlik ölçeği alt boyutları toplam puanlarının karşılaştırılmasında herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.6. Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleki İnanç Ölçeği ve Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği Puan Ortalamalarının Kıdem Yılı Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- Way Anova)

Ölçek	Alt Boyutlar	Kıdem	N	$\bar{x}$	Ss	f	p	Anlamlı Fark
Mesleki İnanç Ölçeği	Çalışma Arzusu	(a) 1-5 yıl	27	6,53	,531	1,226	,304	–
		(b) 6-10 yıl	26	6,41	,573			
		(c) 11-15 yıl	21	6,03	1,428			
		(d) 16 yıl üzeri	38	6,31	,951			
	Beden Eğitimine Verilen Değer	(a) 1-5 yıl	27	6,82	,377	3,192	,027*	–
		(b) 6-10 yıl	26	6,78	,361			
		(c) 11-15 yıl	21	6,27	1,296			
		(d) 16 ve üzeri	38	6,71	,461			
	Toplam	(a) 1-5 yıl	27	6,66	,415	2,135	,100	–
		(b) 6-10 yıl	26	6,58	,387			
		(c) 11-15 yıl	21	6,14	1,330			
		(d) 16 yıl ve üzeri	38	6,49	,647			
Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği	Başa Çıkma Davranışı	(a) 1-5 yıl	27	3,64	,369	,745	,564	–
		(b) 6-10 yıl	26	3,66	,359			
		(c) 11-15 yıl	21	3,57	,357			
		(d) 16 yıl üzeri	38	3,44	,431			
	Yenilikçi Davranış	(a) 1-5 yıl	27	3,61	,468	,868	,521	–
		(b) 6-10 yıl	26	3,74	,362			
		(c) 11-15 yıl	21	3,60	,384			
		(d) 16 ve üzeri	38	3,50	,630			
	Toplam	(a) 1-5 yıl	27	3,66	,462	1,153	,090	–
		(b) 6-10 yıl	26	3,70	,356			
		(c) 11-15 yıl	21	3,49	,523			
		(d) 16 yıl ve üzeri	38	3,57	,599			

($p<0.05$)

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların kıdem değişkeni durumlarına ilişkin beden eğitimi öğretmenliği mesleki inanç alt boyutları ve öğretmen öz yeterlik ölçeği toplam puanın alt boyutları ve toplam puanın karşılaştırılmasında; beden eğitimine verilen değer alt boyutunda 11-15 yıl süreye sahip bireylerin 16 yıl ve üzeri süreye sahip bireylere göre anlamlı düzeyde daha fazla ortalamaya sahip oldukları tespit edilmiştir ($p<0,05$). Diğer alt boyutta ve toplam puanda ise herhangi bir anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.7. Katılımcıların Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleki İnanç ve Alt Boyutları ile Öğretmen Öz Yeterlik ve Alt Boyutları Arasındaki İlişkini Araştırılması (Korelasyon Tablosu)

Ölçek	Alt Boyutlar	Çalışma Arzusu	Beden Eğitime Verilen Değer	Başa Çıkma Davranışı	Yenilikçi Davranış
Mesleki İnanç Ölçeği	Çalışma Arzusu	r	1		
		p			
		N	112		
	Beden Eğitime Verilen Değer	r	,629**	1	
		p	,000		
		N	112	112	
Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği	Başa Çıkma Davranışı	r	,447**	,371**	1
		p	,000	,000	
		N	112	112	112
	Yenilikçi Davranış	r	,420**	,384**	,641**
		p	,000	,000	,000
		N	112	112	112

p<0.05)

Tablo 7 incelendiğinde çalışma arzusu alt boyutu ile beden eğitime verilen değer alt boyutları arasında ($r = ,629^{**}$), başa çıkma davranışı alt boyutları arasında ($r = ,409^{**}$) ve yenilikçi davranış alt boyutları arasında ($r = ,420^{**}$) yüksek düzeyde ve pozitif yönde ilişki tespit edilmiştir. Aynı zamanda başa çıkma davranışı alt boyutları ile yenilikçi davranış alt boyutları arasında ($r = ,641^{**}$) yüksek düzeyde ve pozitif yönde kuvvetli bir ilişki tespit edilmiştir.

5. TARTIŞMA

Öz yeterlik inançları, öğretmenlik mesleğinin vazgeçilmez unsurları olan istek, özveri ve problem çözme gibi özelliklerin geliştirilmesinde önemli bir rol oynar (Yeşilyurt, 2013). Özdemir' e (2008) göre, öğretmenlerin eğitim kalitesini arttırmasındaki en önemli etken, öğretim sürecinde karşılaştıkları problemlerle baş edebilmede kendilerine olan inançları ve yeterlilikleridir. Uğraş ve Dindar' a (2019) göre, öğretmenlik mesleğini severek, isteyerek ve inanarak yapmanın sonucunda mesleki inanç seviyesi ve mesleki doyum düzeyi üst seviyede olabilmektedir. Öğretmenlik mesleğine olan inanç ve tutumların incelendiği çalışmalarda, öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine karşı tutumları istenilen seviyede olmadığı gözlemlenmiştir (Altınkurt, Yılmaz & Erol, 2014; Oğuz, 2013).

Öğretmenlerin öz yeterlik algılarını belirlemeye yönelik birden fazla çalışma bulunmaktadır. Ülkemizde öğretmen ve öğretmen adaylarının ilgi alanlarında ölçek geliştirmelerin (Aypay, 2010; Bozdoğan & Öztürk, 2008; Camadan, 2012; Cerit, 2010; Çapri & Kan, 2006; Hacıfazlıoğlu, Karadeniz & Dalgıç, 2011; Kılınç, 2011), öz-yeterliliğin çeşitli değişkenlerle ilişkisi (Ağgöl Yalçın, 2011; Gürlen, 2011; Kafkas, Açıkan, Çoban & Karademir, 2010; Saracaloğlu & Aydoğdu, 2012; Yavuz & Memiş, 2010, öğretmen öz yeterlik inancı (Ekici, 2006), mesleki yeterlik (Çapri & Çelikkaleli, 2008) olduğu gözlemlenmektedir.

Bireylerin cinsiyetlerine ilişkin beden eğitimi mesleki inanç toplam puanı ve alt ölçek puanları açısından kadınlar ve erkekler arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Erkeklerin başa çıkma davranışı alt ölçek puanı kadınlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Yenilikçi davranış alt ölçeği açısından değerlendirildiğinde ise kadınların erkeklere göre anlamlı düzeyde daha yüksek puan aldığı saptanmıştır. Öğretmen öz yeterlik ölçeği toplam puan açısından ise cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p < 0.05$). (Tablo 1.3) Bu bulguya ulaşılmasının nedeni öğretmenlerin aynı müfredattan oluşan eğitimden geçmeleri olduğu düşünülebilir.

Saracaloğlu (2012) tarafından yapılan araştırmada öğretmen öz yeterliliğinin cinsiyet faktörü üzerinde anlamlı bir fark olmadığı gözlemlenmiştir. Avlamaz' ın (2023) yaptığı araştırmada öz yeterlik faktörünün cinsiyet üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı gözlemlenmiştir. Akbaş ve Çelikkaleli (2006) tarafından yapılan araştırmada öğretmen adaylarının fen öğretimine yönelik öz-yeterlilik düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılık göstermediği görülmüştür. Ekici (2006) tarafından öğretmen adaylarının öğretmen

öz yeterlik algı düzeylerinin cinsiyet faktörü üzerinde etkisinin incelenmesi araştırması sonucunda anlamlı fark olmadığı gözlemlenmiştir. Çapri (2008) tarafından yapılan çalışmada farklı cinsiyetlere sahip öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ve mesleki inanç arasında anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Sevim (2023) tarafından yapılan çalışmaya göre cinsiyete göre beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inanç ve program okur yazarlık ölçeklerindeki cevaplarında anlamlı farklılık gözlemlenmemiştir. Literatür incelendiğinde elde edilen bulgular ile literatürün paralellik gösterdiği görülmüştür.

Katılımcıların yaş durumlarına ilişkin incelendiğinde beden eğitimi öğretmenliği mesleki inanç alt boyutları ve öğretmen öz yeterlik ölçeği toplam puanın alt boyutları ve toplam puanın karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında ve toplam puanda herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır. Güvenç (2023) tarafından yapılan araştırma sonucunda öğretmenlerin yaşlarına göre Teknopedagojik öz yeterlik puanları ve alt boyut puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmediği gözlemlenmiştir. Elde edilen bulguların aksine Avcı (2020) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin yaşlarına göre genel öz yeterlik inançlarında, akademik öz yeterlik inançlarında, mesleki öz yeterlik inançlarında, sosyal öz yeterlik inançlarında ve entelektüel öz yeterlik inançlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

Katılımcıların eğitim durumlarına ilişkin incelendiğinde beden eğitimi öğretmenliği mesleki inanç alt boyutları ve öğretmen öz yeterlik ölçeği toplam puanın alt boyutları ve toplam puanın karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında ve toplam puanda herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır. Sevim (2023) tarafından yapılan çalışma sonucunda eğitim durumlarına göre beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inanç ve program okuryazarlık alt boyutlarında ve toplam puanlarında anlamlı bir fark olmadığı gözlemlenmiştir. Avlamaz (2023) atletizm antrenörlerinin mesleki öz yeterliklerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi adlı alan çalışması sonucunda eğitim düzeyine göre antrenörlerin öz yeterlik genel ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı gözlemlenmiştir.

Katılımcıların kıdem değişkeni durumlarına ilişkin beden eğitimi öğretmenliği mesleki inanç alt boyutları ve öğretmen öz yeterlik ölçeği toplam puanın alt boyutları ve toplam puanın karşılaştırılmasında; beden eğitimine verilen değer alt boyutunda 11-15 yıl kıdeme sahip olan katılımcıların 16 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha fazla ortalamaya sahip oldukları görülmektedir.

($p < 0,05$). Diğer alt boyutta ve toplam puanda ise herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır ($p > 0,05$). Güvenç (2023) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin kıdemlerine göre Teknopedagogik öz yeterlik düzeyleri ve alt boyut puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı gözlemlenmiştir. Sevim (2023) tarafından yapılan çalışma sonucunda hizmet yılına göre beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inanç ve program okuryazarlık alt boyutlarında ve toplam puanlarında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Keskin (2019) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin mesleki deneyimlerine göre öğretmen öz yeterlikleri incelendiğinde farklılık olmadığı gözlemlenmiştir.

Sivri ve Yılmaz (2023) tarafından yapılan araştırmada, beden eğitimi öğretmenlerinin pedagojik bilgi ve beceri ile öz yeterlikleri arasındaki pozitif ilişki vurgulanmıştır. Bu bulgu, öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin, öğrencilerle etkili iletişim kurabilme ve ders yönetim becerilerini geliştirmelerinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

Sivri ve Yılmaz (2023)'a göre, beden eğitimi öğretmenlerinin bedensel okuryazarlık algıları, pedagojik bilgi ve beceri seviyeleriyle yüksek düzeyde ilişkilidir. Bu durum, öğretmenlerin eğitimde fiziksel aktivitenin önemini anlamalarının, öğrenci başarılarına katkıda bulunabileceğini ortaya koymaktadır.

Bayrak Özmutlu (2018) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenlerin mesleki inançlarının öğretim uygulamaları üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırmada, öğretmenlerin inançlarının, sınıf içi karar ve uygulamalarını doğrudan etkilediği, bu inançların öğretmen eğitim programlarının şekillendirilmesinde dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır. Özellikle, öğretmenlerin mesleki inançlarının belirlenmesi ve bu inançların eğitim sürecinde dönüştürülmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu bulgu, öğretmen eğitim programlarının, öğretmenlerin mevcut inançlarını sorgulamaya ve değiştirmeye odaklanması gerektiğini göstermektedir.

Dilci ve Yıldız (2012) tarafından yapılan çalışmada, mesleki yeterliklere ilişkin öğretmen adaylarının cinsiyet, üniversite, bölüm ve öğretim türü değişkenlerine göre mesleki inançları incelenmiştir. Araştırmada, öğretmen adaylarının yeterlik algılarının cinsiyet ve üniversitelerine göre anlamlı bir fark göstermediği, ancak bölümlerine göre farklılaştığı görülmüştür. Bu durum, sınıf öğretmenliği adayların, Türkçe ve sosyal bilgiler öğretmenliği adaylarından daha yüksek düzeyde yeterlik algısına sahip olmalarıyla

açıklanmıştır. Bulgular, öğretmen adaylarının mesleki yeterlik algılarının, okudukları bölümün öğretim yöntemleri ve içeriklerinden etkilendiğini göstermektedir.

Yılmaz ve diğerleri (2004) ayrıca, öz-yeterlik inancının öğretmenlerin mesleki tatminlerini, yeniliklere açık olma eğilimlerini ve öğrencilerle kurdukları etkileşimleri olumlu yönde etkilediğini belirtmektedir. Öz-yeterliği yüksek olan öğretmenlerin, sınıf yönetiminde daha başarılı oldukları ve öğrenci başarısını artırmak için farklı öğretim stratejilerini denemekten çekinmedikleri vurgulanmıştır. Bu bulgular, öğretmenlerin öz-yeterlik inançlarının güçlendirilmesinin eğitim kalitesine katkıda bulunacağını göstermektedir. Çalışmada elde edilen bulgular, öğretmen eğitim programlarının öz-yeterlik inancını geliştirecek etkinlikleri içermesi gerektiğini ve mevcut ölçeklerin geçerli ve güvenilir bir şekilde uyarlanması, öğretmenlerin kendi mesleki yeterlikleri hakkında farkındalık kazanmalarına yardımcı olacağını göstermektedir. Bu bağlamda, öz-yeterlik inancını ölçmek için geliştirilen ölçeklerin kültürel uyarlamaları, öğretmenlerin mesleki gelişim süreçlerine katkıda bulunmak adına önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir.

Filiz (2022) tarafından yapılan çalışmada, Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde bünyesinde bulunan beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının mesleki inançları incelenmiştir. Araştırmanın sonuçları, öğretmen adaylarının mesleki inançlarının cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik başarı, en uzun süre yaşanan yerleşim birimi, ailenin gelir düzeyi, ebeveynlerin eğitim ve çalışma durumu gibi faktörlerden etkilenmediğini göstermiştir. Bu bulgular, mesleki inançların kişisel ve sosyal özelliklerden bağımsız bir şekilde geliştiğini ve öğretmen adaylarının kendi mesleklerine yönelik inançlarını içsel süreçler aracılığıyla şekillendirdiğini ortaya koymaktadır.

Yeşilyurt (2013), öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin öz-yeterlik bilinçlerini cinsiyet, öğretmenlik mesleğini icra etme durumu ve eğitim program türü değişkenlerine göre incelemiştir. Çalışmada erkek adayların ve öğretmenlik tecrübesi olan adayların diğer adaylara göre öz yeterlik düzeyleri yüksek olarak tespit edilmiştir. Ayrıca, akademik başarı notu değişkeni açısından anlamlı bir fark tespit edilmemiştir.

Özdemir (2008), sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine yönelik öz-yeterlik inançlarını cinsiyet, tercih sırası, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum gibi değişkenler doğrultusunda incelemiştir. Sonuçlar, cinsiyet ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum gibi faktörlerde anlamlı farklılıklar olduğunu gösterirken, öğrenim görülen üniversite veya mezun olunan lise gibi değişkenlerin öz-yeterlik üzerinde etkisi bulunmamıştır. Bu bulgular,

öğretmen adaylarının öğretim sürecinde kendi yeterliklerine ilişkin algılarının gelişiminin desteklenmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Uğraş ve Dindar (2019), beden eğitimi öğretmeni olmaya aday bireylerin mesleki inançlarını değerlendirmiş ve mesleğe yönelik inançların, öğretmenlik sürecinde motivasyon ve azim üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmada öz-yeterlik, bireylerin mesleğe olan bağlılıklarını ve sınıf yönetimi gibi pedagojik becerilerini güçlendiren bir unsur olarak değerlendirilmiştir. Çalışma sonuçları, öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu inançların meslektaşlarıyla dayanışmayı ve motivasyonu artırdığına işaret etmektedir.

Katılımcıların çalışma arzusu alt boyutu ile beden eğitimine verilen değer alt boyutları arasında, başa çıkma davranışı alt boyutları arasında ve yenilikçi davranış alt boyutları arasında olumlu yönde kuvvetli bir ilişki tespit edilmiştir. Aynı zamanda başa çıkma davranışı alt boyutları ile yenilikçi davranış alt boyutları arasında yüksek düzeyde ve pozitif yönde kuvvetli bir ilişki tespit edilmiştir. (Tablo 1.7.)

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki inançlarının kendi öz-yeterlilik algıları üzerinde önemli ve olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Mesleki inanç düzeyinin yüksek olması, öğretmenlerin kendilerine olan güvenlerini ve karşılaştıkları zorluklar karşısında gösterecekleri performans pozitif yönde etkilemektedir. Bu sonuçlar, öğretmenlerin eğitim süreçlerinde mesleki inançlarının güçlendirilmesinin, onları daha etkili ve başarılı kılabileceğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, öğretmen yetiştirme programlarında ve sürekli profesyonel gelişim faaliyetlerinde öğretmenlerin mesleki inançlarını destekleyici içeriklere yer verilmesi önerilmektedir. Ayrıca, araştırma sonuçları öğretmenlerin cinsiyet, yaş, kıdem yılı ve eğitim durumları gibi demografik faktörlerin öz yeterlilik algıları üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığını göstermiştir. Bu bulgu, eğitim politikaları ve öğretmen gelişim programlarının, çeşitli demografik gruplardaki öğretmenler arasında ayırım yapmaksızın, tüm öğretmenlere ulaşabilecek şekilde tasarlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Öğretmenlerin mesleki inançlarını artırarak öz-yeterliliklerini güçlendirecek stratejilerin geliştirilmesi, eğitim kalitesini artırmanın yanı sıra öğretmenlerin iş tatminini ve mesleki motivasyonunu da yükseltebilir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel ve pedagojik becerilerinin yanı sıra, sağlıklı bir yaşam kalitesini teşvik etme rolünü göz önüne alındığında, bu mesleğin önemi daha da belirginleşmektedir. Eğitim programlarında beden eğitimi öğretmen adaylarına yönelik daha kapsamlı ve etkili pedagojik formasyonlar sunulmalıdır. Ayrıca, öğretmenlerin öz-yeterlilik düzeylerini artırmak için sürekli mesleki gelişim fırsatları sağlanmalı ve bu programlar, öğretmenlerin öğrencilerle iletişim becerilerini ve sınıf yönetimi tekniklerini geliştirecek şekilde tasarlanmalıdır. Bu çerçevede, öğretmenlerin eğitim süreçlerinde gerçekleştirilen pratik uygulamaların ve stajların kalitesi artırılmalı, gerçek sınıf ortamlarında karşılaşacakları zorluklarla başa çıkabilecekleri deneyimler edinmelerine olanak tanınmalıdır.

Eğitim politikaları kapsamında, beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterliliklerini artıracak ve öz-yeterlilik algılarını güçlendirecek stratejik yatırımlar yapılmalıdır. Bu, öğretmenlerin hem bireysel hem de profesyonel gelişimlerini destekleyecek ve onların öğrencilere daha kaliteli bir eğitim sunmalarını sağlayacak önemli bir adımdır. Öğretmenlerin sosyal ve kültürel becerilerini geliştirerek, çeşitli topluluklarla daha etkili bir şekilde etkileşimde bulunmaları ve sporun evrenselliğini öğrencilerine daha iyi aktarmaları için gerekli altyapı ve destek sağlanmalıdır. Bu tür bir yaklaşım, beden

eğitimi ğretmenlerinin toplumda daha etkin ve pozitif bir rol oynamalarını sağlayacak ve eğitimin bütünleştirici gücünü pekiştirecektir.

Beden eğitimi ve spor derslerinin sağlıklı ve dengeli bir gelişim için çocuklar üzerindeki önemi açıkça görülmektedir. Kaliteli bir beden eğitimi programı, çocukların fiziksel, duyuşsal ve bilişsel yeteneklerini geliştirerek onların daha sağlıklı bireyler olmasına yardımcı olmakta ve bu da geniş anlamda ülke ekonomisine katkı sağlamaktadır. Bu nedenle, eğitim politikaları ve müfredatlar, beden eğitimi derslerini ve spor aktivitelerini merkeze alarak düzenlenmeli, bu derslerin erişilebilirliği ve kalitesi artırılmalıdır. Öğretim programlarına entegre edilecek yenilikçi ve etkileşimli beden eğitimi aktiviteleri, öğrencilerin motivasyonunu ve katılımını artırabilir.

Eğitim politikaları ve ğretmen yetiştirme programları, öğretmenlerin öz-yeterlik kaynaklarını destekleyecek biçimde düzenlenmelidir. Doğrudan ve dolaylı deneyimler, sözel ikna, fizyolojik ve duygusal durumlar gibi öz-yeterlik kaynakları, öğretmenlerin kendilerine olan güvenlerini artırarak ğretim performanslarını yükseltmeli. Ayrıca, ğretmen eğitim programları, ğretmen adaylarının sınıf içi ve sınıf dışı uygulamalar yaparak gerçek dünya deneyimleri kazanmalarını sağlamalıdır.

Öğretmenler için sürekli mesleki gelişim fırsatlarının sunulması, onların öz-yeterlik algılarını sürekli olarak destekleyip güçlendirmelidir. Bu programlar, öğretmenlerin karşılaştıkları zorluklar karşısında dayanıklılıklarını artırarak, eğitim süreçlerinde daha başarılı olmalarını sağlayacak kaynaklarla donatılmalıdır. Ayrıca, ğretmenlerin rol modellerle etkileşimde bulunmaları ve mentorluk programları aracılığıyla deneyimli öğretmenlerden öğrenmeleri teşvik edilmelidir. Bu tür sosyal destek mekanizmaları, öğretmenlerin öz-yeterlik algılarını olumlu yönde etkileyerek, eğitimde kalitenin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

neriler;

- Öğretmen z yeterlik ve mesleki inançlarla ilgili kaynaklar taratıldığında çalışma ve kaynakların yetersiz olduğu gözlenmiştir.
- Öğretmenlerin z yeterlik düzeylerinin öğrenciler üzerindeki etkisi incelenmelidir.
- Öğretmenlere mesleki inanç ve öz yeterlik seviyelerinin yüksek olmasının eğitime katkısıyla ilgili seminerler verilebilir.

- Öğretmenlerin mesleki inanç ve öz yeterliklerini etkileyen çevresel faktörler incelenmelidir.

KAYNAKLAR

- Ağgöl, Y. F. (2011). Fen bilgisi öğretmen adaylarının bazı değişkenlere göre öz yeterlik inançlarının incelenmesi. *International Online Journal of Educational Sciences* 3(3) 1046-1063.
- Akbaş, A. & Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Öğretimi Öz-Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Öğrenim Türü ve Üniversitelerine Göre İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Retrieved from http://efd.mersin.edu.tr/dergi/meuefd_2006_002_001/pdf/meuefd_2006_002_01_0098-0110_akbas&celikkaleli.pdf
- Alexander, P. A. ve Dochy, F. (1995). Conceptions of knowledge and beliefs: A comparison across varying cultural and educational communities. *American Educational Research Journal*. 32(2) 413-442.
- Altınkurt, Y. Yılmaz K. & Erol E. (2014). Pedagogic Formation Program Students' Motivations for Teaching Profession. *Trakya University Journal of Education* 4(1) 48-62.
- Altınkurt, Y., Yılmaz, K. ve Oğuz A. (2012). İlköğretim ve Ortaöğretim Okulu Öğretmenlerinin Eğitim İnançları. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 31(2) 1-19.
- Arseven, A. (2016). Öz Yeterlilik: Bir Kavram Analizi. *Electronic Turkish Studies* 11(19) 63-80. doi: 10.7827/TurkishStudies.10001.
- Avcı, İ. (2020). Öğretmenlerin Öz Yeterlik İnançları ile İş Doyumu Arasındaki İlişki. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi*. 39-40.
- Avlamaz, N. Y. (2023). Atletizm Antrenörlerinin Mesleki Öz Yeterliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi*.
- Aydın, S., Selçuk, G., Çakmak, A. ve İlğan, A. (2017). Epistemolojik İnançlar Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 6(3) 1166-1188.
- Balcıoğlu, İ. (2003). Sporun sosyolojisi ve psikolojisi. Bilge Yayınları.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review* 84(2) 191-215.

- Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist* 37(2), 122-147.
- Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory. Englewood Cliffs NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In. V. S. Ramachaudran (Ed.) *Encyclopedia of human behavior* (Vol. 4, pp. 71-81). New York: Academic Press.
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In. V. S. Ramachaudran (Ed.) *Encyclopedia of human behavior* 4(4), 71-81.
- Bandura, A. (1995). Exercise of personal and collective efficacy in changing societies. In A. Bandura (Ed.) *Self-efficacy in changing societies* (pp. 1-45). Cambridge University Press.
- Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. New York NY: Freeman.
- Bandura, A. ve Walters, R. H. (1977). Social learning theory. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Barney, D. J. (2009). Elementary classroom teacher's attitudes and perspectives of elementary physical education. *Physical Educators* 66(3) 114-123.
- Bıkmaz, F. (2004). Sınıf Öğretmenlerinin Fen Öğretiminde Öz Yeterlilik İnancı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı 161.
- Bozdoğan, E. A. & Öztürk, Ç. (2008). Coğrafya ile ilişkili fen konularının öğretimine yönelik öz-yeterlilik inanç ölçeğinin geliştirilmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi* 2(2), 66-81.
- Brown, C. A. & Cooney, T. J. (1982). Research on teacher education: A philosophical orientation. *Journal of Research and Development in Education* 15(4), 13-18.
- Camadan, F. (2012). Sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırma eğitimine ve BEP hazırlamaya ilişkin öz-yeterliliklerinin belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 11(39), 128-138.
- Cerit, Y. (2010). Öğretmen öz-yeterlilik ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması ve sınıf öğretmeni adaylarının öz-yeterlilik inançları. *Eğitimde Kuram ve Uygulama* 6(1), 68-85.

- Cioffi, D. (1991). Sensory awareness versus sensory impression: Affect and attention interact to produce somatic meaning. *Cognition and Emotion* 5, 275-294. doi:10.1080/02699939108411041.
- Çapri, B. & Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 9(15), 33-53.
- Çapri, B. & Kan, A. (2006). Öğretmen kişilerarası öz-yeterlik ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2(1), 48-61.
- Dilci, T., & Yıldız, H. (2012). Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterliliklerine İlişkin İnançları. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 245-265.
- Ekici, G. (2006). Meslek lisesi öğretmenlerinin öğretmen öz-yeterlik inançları üzerine bir araştırma. *Eğitim Araştırmaları* (24), 87-96.
- Fan, Y., Keating, X. D., Liu, J., Zhou, K., Shangguan, R., & Knipe, R. (2018). Development of a scale measuring Chinese preservice physical education teachers' beliefs about the physical education profession. *Asia-Pacific Education Researcher*, 27(5), 365–372.
- Ferah, M. (2018). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kişilik Özellikleri İle Tercih Ettikleri Öğretim Yöntemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Marmara Üniversitesi.
- Filiz, V. (2022). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Mesleki İnançlarının İncelenmesi: Gaziantep Üniversitesi Örneği. 27-28. Hitit Üniversitesi.
- Gürten, E. (2011). Probleme dayalı öğrenmenin öğrenme ürünlerine problem çözme becerilerine öz-yeterlik algı düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (40), 221-232.
- Güven, Ö. & Öncü E. (2006). Beden Eğitimi ve Spora Katılımda Aile Faktörü. *Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi* 3(10), 82.
- Güvenç, B. (2023). Öğretmenlerin Teknopedagojik Öz Yeterlikleri ile Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Bartın Üniversitesi.

- Hacıfazlıoğlu, Ö. Karadeniz, Ş. ve Dalgıç, G. (2011). Eğitim yöneticileri teknoloji liderliği öz-yeterlik ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* 17(2), 145-166.
- Harvey, O. J. (1986). Belief Systems and Attitudes Toward The Death Penalty and Other Punishments. *Journal of Personality* 54(4), 659-675.
- Johnson, D. (2010). Learning to teach: The influence of a university-school partnership project on pre-service elementary teachers' efficacy for literacy instruction. *Reading Horizons* 50(1), 23-48.
- Kafkas, M. E. Açak, M., Çoban, B. ve Karademir, T. (2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının öz-yeterlik algıları ile mesleki kaygıları arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 11(2), 93-111.
- Keskin, T. (2019). Sınıf Öğretmenlerinin Eğitsel İnternet Öz Yeterlikleri ve Öğretmenlik Öz Yeterliklerinin İncelenmesi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Mak ,S. H. (2011). Tensions between conflicting beliefs of an EFL teacher in teaching practice. *RELC Journal* 42(1), 53-67.
- McKenzie, J. K. (1999). Correlation Between Self-Efficacy And Self-Esteem In Students. Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Science Degree With a Major in Guidance and Counseling The Graduate College University of Wisconsin-Stout.
- MEB (2010). Öğretmen Mesleğinin Genel Yeterlilikleri ve Özel Alan Yeterlilikleri Taslakları Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü Ankara. Erişim: <http://otmg.meb.gov.tr/YetGenel.html> 22.10.2016
- Özdemir, S. M. (2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretim Sürecine İlişkin Öz-Yeterlik İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* (54), 277-306.
- Özgen, B. (2012). Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Mesleki İnançları Üzerine Bir Araştırma. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özmutlu, E. B. (2018). Öğretmenlerin Mesleki İnançları Mesleki İnançlarının Kaynakları ve Mesleki İnançlar Temelinde Öğretmen Tiplerinin Belirlenmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Öztürk, K. F. ve Kuter, M. (2012). Beden Eğitimi ve Spor Yoluyla Değerler Eğitimi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi* 3(6), 80.
- Pajares, F. (1997). Current Directions in Self-Efficacy Research. In M. Maehr & P. R. Pintrich (Eds.) *Advances in Motivation and Achievement* 10(1-49). Greenwich CT: JAI Press.
- Pajares, F. (2006). Self efficacy during childhood and adolescence: Implication for teachers and parents. In F. Pajares and T. Urdan (Eds.) *Self efficacy beliefs of adolescents* (71-96). Greenwich CT: Information Age Publishing.
- Pajares, M. F. (1992). Teachers' beliefs and educational research: Cleaning up a messy construct. *Review of Educational Research* 62(3), 307-332. doi:10.2307/1170741.
- Palenzuela, S. M. (2004). Measuring pre-kindergarten teachers' perceptions: Compliance with the High/Scope program. *Journal of Research in Childhood Education* 18(4), 321-333.
- Saracaloğlu, A. S. ve Aydoğdu, B. (2012). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin kişilerarası öz-yeterlik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of New Trends in Arts Sports & Science Education* 1(1), 21-35.
- Saracaloğlu, S., Certel, Z. Varol R. S. ve Bahadır, Z. (2012). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Özyeterlik İnançları ve Denetim Odaklarının İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi* 3(2), 55-56.
- Schmitz, G.S. & Schwarzer, R. (2000) Selbstwirksamkeitserwartung von Lehrern: Längsschnitt befunde mit einem neuen Instrument, *Zeitschrift für Pädagogische Psychologie*, 14 (1),12-25.
- Schunk, D. H. (1991). "Self Efficacy and Academic Motivation". *Educational Psychologist*. Summer/Fall 26 (3-4), 207-231.
- Sevim, F. (2023). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki İnançları ile Program Okuryazarlığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Mersin Üniversitesi.
- Spor Şurası. (1990). Sporda eğitim ve öğretim komisyonu raporu. Ankara:105.
- Tekeli, Ş. C. (2017). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adayları İle Diğer Öğretmen Adaylarının Sosyal Görünüş Kaygısı ve Akademik Öz-Yeterlik Düzeylerinin Karşılaştırılması. Bartın Üniversitesi.

- Uğraş, S. ve Dindar, M.D. (2019). Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleki İnanç Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması. *ÇOMÜ Spor Bilimleri Dergisi* 2(1), 30.
- Ulaş, M. (2017). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğretim Süreçlerinde Karşılaştıkları Pedagojik Problemler ve Bu Problemlere Yönelik Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi. Kırıkkale Üniversitesi.
- Uluişik, V. (2015). Spor Yapan ve Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Stres Ve Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi (Burdur İli Örneği). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Burdur.
- Uluişik, V. (2017). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğretim Süreçlerinde Karşılaştıkları Pedagojik Problemler ve Bu Problemlere Yönelik Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi. file:///C:/Users/User/Downloads/458436.pdf
- Yeşilyurt, E. (2013). Öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 12(45), 89.
- Yılmaz, G. Yılmaz B. & Türk N. (2010). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleklerine İlişkin Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi (Nevşehir İli Örneği). *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi* 2(12), 86.
- Yılmaz, S. (2020). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Mesleklerine Yönelik İnançlarının İncelenmesi. Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.